Taksa plaćena u gotovu

OBITELJ

GOD. 1939 15. SIJEČNJA BROJ 3

O B I T E L J

ILUSTROVANI ČASOPIS ZA HRVATSKU PORODICU

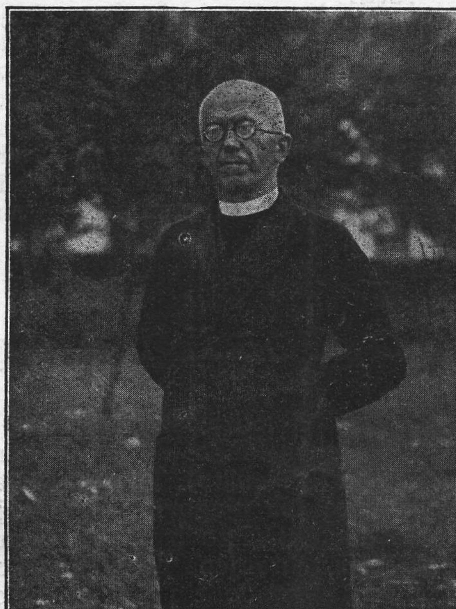
GODINA XI. U ZAGREBU 15. SIJEČNJA 1939. BROJ 3

Hrvatske majke

Jedinka

Napisao dr Fran Binički

Ne znam, zašto su je tako nazvali, premda je imala još dvije sestre. Ne znam, ni kakva je bila djevojkom. Ta bila je starija od mene 36 godina, a već je 14 godina bila udata, kada je povila svoga prvog sina. Nakon 3 godine ugleda sunce i kćerka Marija, ali nju uze Bog na veliku žalost materinu već za mjesec dana. Godine, brige i patnje mreškaju lice, ali ne izbrišu svaki trag. I Jedinka je sačuvala dosta lijepih crta, ali joj je lice bilo više muževno, a i u ćudi joj je bilo dosta muškaračkoga. Majka joj je Franjka bila rodom Ećimović iz Perušića, dakle stare »turske« krvi. Ana se u 22. godini udala iz kuće Borčića u Vukšiću u dugačku kuću Binički u Malom selu. Zadruga je bila tolika, te su se članovi mogli uzimati još po starim strogim kanonima. Ali je u zadruzi vladao red, posluh i Božji zakon. A i vojna se uprava u ono doba starala, da svi zadrugari slušaju kućnog starješinu. Strahić koze pase, te se i graničar bojao đuđuka.

DR FRAN BINIČKI,
odličan hrvatski svećenik i rodoljub

Ana (tako joj je bilo ime) nije našla svekra živa. Pokosila ga je kolera, koja je onda harala. Bio je obolio njegov sin Marko. Kad svećenik Marku donio sv. Popudbinu, zavapi ojađeni otac: »Uzmi, Bože, mene, a sačuvaj njega!« I treći dan ode Frane pod ledinu, a ostavi udovicu Mariju, rodom Ratković iz Brušana, i 3 sina. S Marijom je bio i otac joj Blaž, umirovljeni lugar, koji je navršio 104 godine, a još je drevni starac mogao skočiti stupački na ličku škrinju.

Ani je bilo lijepo u dugačkoj kući, a još ljepše kasnije, kad su se Franini sinovi Mile i Marko odselili u stari stan pod Golicom i ondje sagradili novu kuću i zgrade. Jedina joj je muka bila, što Bog nije dao njoj i Marku željkovanog čeda. A kad je napokon kanuo 11. srpnja sinčić, nitko sretniji od njih dvoje. Dadoše mu dašto ide didovo (djed Frane, a i baba po materi Franjka). Kad je kasnije preminulo i jedino žensko dijete, pazili su i otac i majka svoga Vranju kao zjenicu očnu. Dijete je bilo slabunjavo, pa se već onda govorkalo (kao i nakon 50 godina), da mališ ima malo soli u Bagu (jer se onda sol vozila iz Baga). Frane je bio zlohran, pa je Jedinka pod uzglavlje spremala divljih jabuka i oskoruša, a na polici više postelje pršuta, koji je mališ cjepkao u končiće, kad bi se probudio. Muha nije smjela pasti na mališevo tijelo, ali ni prašak na njegovu dušu. U našoj se kući nije klelo ni psovalo: Jednom čuje Marko, da se Frane zakleo dušom. Otac ga domami k sebi, povali ga na koljena i izpleska tako, te se njegov Vranje i sad toga sjeća. Ali se odonda nikad ne zakle ni dušom ni ikakvom svetinjom. Roditelji naučiše još nejako dijete Pozdravljenje i druge molitve, pa je Vranje molio svako jutro, čim bi se probudio, a i na večer, jer se zvono nije čulo.

Kad je dječak navršio 7 godina, pođe u školu na Osik. Jedinka će mu prokrčiti put i preporučiti ga mladoj i dobroj učiteljici gospođici Anki Ban, koja je njezina Vranju pazila kao svoje dijete, a Jedinki je ostala dobra prijateljica. I danas se starac Frane ugodno sjeća one, koja mu je bila druga majka. I nedavno je još posjetio staru gospođu, koja ga je za njegovih patnja žalila kao prava majka . . .

Jedinki je sin vazda čeznuo s očiju. Najvoljela ga je držati na krilu, draginjati i cjelivati. Zato se isprvice usprotivi, kad je major Binički zaiskao, neka Franu puste u gimnaziju.

»Kud ću ja s jedinim ditetom?«

»Pasja viro, prodaj košulju, a ne odsicaj ditetu glave!« odreza major, a majka pregori . . .

Ali za mjesec dana dođu roditelji u Gospić, a sin zagrli majku i zaplače. Zapravo se pobojao, da će mu jedan profesor dati »duju«, kako se

Javljamo svojim vrijednim čitateljicama, čitateljima, pretplatnicima i povjerenicima radosnu vijest, da će »Obitelj«

OVE GODINE IZLAZITI 3 PUTA MJESEČNO

i to svakog 5., 15. i 25. u mjesecu. Taj svoj korak naprijed nakon sretno prebrođenih poteškoća moramo zahvaliti svim onima, koji su »Obitelji« ostali vjerni kao pretplatnici. Hvala svima! Molimo, da nam ostanu i dalje vjerni, da nas i dalje pomažu te da nam nađu novih prijatelja i novih pretplatnika. Nadamo se, da će nas svi poduprijeti za daljnji napredak našeg lista, koji zavisi u prvom redu od pomoći vjernih svojih pretplatnika. — UREDNIŠTVO »OBITELJI«

grozio. A mami reče, da mu se đaci rugaju, jer ga roditelji zovu Vranje ka paripa. Bilo je i to. Ali je dječak bio željan i mamina draganja. No kad Jedinka viknu kroz plač: »Ne ću ja, da mi dite gine. Vodim ga kući!« — pokaže Marko sinu: »Eno ti dva puta, priko Velebita i priko staze, ali kući ne odi! A ti, Ana, pazi! Nikad te ne udari, al oću, ako mi dite budeš blaznila...«

I Frane se lati knjige mjesto igre te već nakon 2 mjeseca dobije potporu, a druge godine stipendiju. Jedinka je rijetko mogla od kuće, ali je Marko svakog petka mjerio put do Gospića. A majka svaki put poslala jedincu jabuku, a brižni je otac znao i po 3 petka zaboraviti...

Majka je pregorjela sina i mučila se sama s čovjekom, a uživala je, kad bi Frane došao o praznicima, pogotovu ljeti. Dašto, ni onda nije dala, da joj se jedinac puno muči gospodarskim poslom. A sin je po svemu njezinu govoru i ponašanju upoznao njezinu živu želju, da ga vidi na oltaru. I sva je sretna pribivala njegovoj mladoj misi. Znala je, da joj ne će ostati kod kuće. Nije joj bilo suđeno, da ostavi svoj prag i preseli se u njegov stan. Uzela je k sebi Anicu, unuku svoje sestre, i pokćerila je. Ona ju je njegovala i veselila. Ali je bila najveselija, kad bi joj jedinac poslao barem kartu. A kad ju je Anica češljala 30. siječnja 1905., zaželi starica: »Da mi je vidit moga Franu! Umrit ću željna svoga jedinca.« Na večer je primila sv. Popudbinu i preselila se u vječnost.

Kad sam se iza beatifikacije bl. Marka Križevčanina vratio iz Rima i doznao, da je preminuo dr Boroša, stara pravaška korenika, zaplakah kao ljuta godina. Nisam slutio, da ću za koji dan oplakivati onu, koja se žrtvovala za me, a ja joj nisam mogao vratiti ljubavi. Kad dobih vijest, da je već u grobu, zacvilih kao malo dijete. I moj je starac otac trô suze, kadgod bi ušao u sobu i pogledao na postelju, na kojoj je pokojnica preminula. Nakon 5 godina ode i on za njom u vječnost. A jedinac im se sad odužuje nekrvnom Žrtvom na oltaru...

Mali Krist na Ara Coeli i njegov Antikrist

SANTO BAMBINO U RIMU U CRKVI „ARA COELI"

Na jednom od najljepših mjesta u Rimu, na brežuljku Kapitoliju, diže se crkva Majke Božje nazvana Sancta Maria in Ara Coeli (na Nebeskom Žrtveniku). Tu je u pogansko rimsko doba bio hram božice Junone. Na njegovim je temeljima u 6. stoljeću sagrađena kršćanska crkva. Od godine 1252. čuvari su joj franjevci. U toj je crkvi g. 1478. sahranjena posljednja bosanska kraljica Katarina, pa kadagod koji Hrvat dođe u Rim, redovito pohađa i taj grob, da se ondje spomene, kako je ta pobožna bosanska kraljica svoju kraljevinu Bosnu ostavila u baštinu Svetoj Stolici... No u toj je crkvi i vrlo slavan kip Malog Isusa (Il Santo Bambino vele mu Rimljani). Taj je kip čuven kao čudotvoran te se izlaže posebnom štovanju vjernika od Božića do Sv. Triju Kraljeva. Mnoga se čudesa spominju, koja su se dogodila pred tim kipom Kapitolijskoga Krista, o kojem je švedska spisateljica Selma Lagerlöfova napisala veoma zanimljiv roman. Naslov tog romana jest »Čudesa Antikrista«, te priča, kako je neka Engleskinja dala načiniti kip točno jednak tom Kapitolijskom Isusu, pa je taj mali Antikrist, smješten u jednoj crkvi na Siciliji podno Etne, činio razna »čudesa«, oko kojih se zapleće cijeli roman. Na vrlo fini način izaziva iluziju tog romana nedavno izašla knjiga »Najljepši među otocima« od dra Josipa Andrića, te je to jedan od najljepših djelova te nada sve zanimljive putopisne knjige sa Sicilije, koju svim našim čitateljima i čitateljicama toplo preporučamo. (Fino opremljena stoji 40 Din kod Zadruge Dobre Štampe u Slav. Požegi). U romanu Selme Lagerlöfove je Kapitolijski mali Isus predstavnik žive vjere, a onaj sicilijski mali Antikrist predstavnik bezvjerskog socijalizma, koji na kraju propada. U doba, kad je taj roman nastao, doista se na Siciliji veoma širio socijalizam, kojemu međutim danas nema više ni traga.

U DIVNOM ZIMSKOM LETU NIZ STRMINU

Drvorez od Kohera

Novela „Obitelji"

Emanuel

Francuski napisao Maurice Renard

Emanuel se rodio naših dana u Parizu. Njegov dolazak usrećio je njegove roditelje, jer su bili u godinama i nijesu se više nadali, da bi im nebo darovalo dijete, za koje ga nijesu prestajali moliti.

Oni su bili vrlo pobožni te su veoma zahvaljivali Gospodinu, što je uslišao njihovu molitvu u času, kad je nijesu više gotovo usuđivali izreći.

No dar, koji su bili primili, premašivao je sve njihovo očekivanje. Emanuel je bio najljepše luče, što se može vidjeti, te je postao nježno dješešce, kojemu se zlatna kosa kovrčala i koje je obilno pokazivalo sigurne znakove pameti i pronicavosti.

Tako je rastao do deset godina na radost svojim roditeljima i zadovoljstvo gospodina župnika kao i učitelja škole. Dječak je bio umiljata tijela i duše, pun vjere i davao svojim saučenicima primjer marljivosti.

No jednoga se dana razboli, i to tako ozbiljno, da su liječnici, prizvani k njegovu krevetu, držali, da mu nema spasa. Bila su trojica, dva od njih na glasu. Premda Emanuelovi roditelji nisu bili bogati, što li ne bi bili dali, da spase od smrti ono, što su ljubili više, nego se može zamisliti!

Bilo je to u početku siječnja. Jednog su hladnog i tamnog jutra liječnici klimali glavama nagibajući se redom jedan za drugim nad blijedim samrtnikom. Jedan od njih, koji ga je držao za zapešće, smrkne se, i najednom kao da je sve stalo pred neminovnim svršetkom.

Ali otac i mati molili su na koljenima stisnuvši grčevito ruke vruće Boga, Bl. Djevicu i Dijete Isusa, da sačuvaju život malom Emanuelu.

No učenjak promrmlja:

»Što je pisano, pisano je. Neka bude volja Božja!«

I htio je zaklopiti oči onomu, za kojega je već mislio, da je mrtav.

U taj čas Emanuel pogleda njega, zatim svoje roditelje. Ruže života procvatu na njegovim obrazima: pokušaj smiješka zatitra mu na ustima, i pred zbunjenim licima začuđenih liječnika pruži ruke prema svojima.

Nekoliko dana kasnije nastavi Emanuel, koji je sasvim ozdravio, svoj obični život.

Međutim nakon te su bolesti crte Emanuelove poprimile neizrecivu ljepotu, koja ne može dolaziti nego od dobrote i razumnosti, kakva je vrlo rijetka u djeteta. Oni, koji su mu bili dali život, živjeli su sada uz njega pod vlašću izvanrednih osjećaja, u kojima se miješalo iznenađenje s obožavanjem i ponosom. Uronjeni u vječnu opojnost hvalili su Boga, što im je udijelio takve radosti u naknadu za strahote, koje su jedan čas podnosili.

Tako proteče godina dana, i Emanuel je bio svima uzor uma i plemenitosti, dika i svijetlo roditeljskog ognjišta, kad se baš na Badnjak dogodi, da je njegov otac čitao jednu priču u nekoj knjizi.

Starac je radio kod jednoga bilježnika preko cijele nedjelje osim subotom po podne. Uveče je nekom piscu kod kuće prepisivao rukopise. Subotom po podne nosio mu je te prijepise. Tako na ovaj Badnjak. Došao je u kuću onog pisca, i dok je čekao u salonu, otvori slučajno jednu dobro uvezanu knjigu, koja je ležala na stolu.

»Što vam je?« reče mu malo poslije pisac. »Čini se, da ste vrlo uzbuđen.«

»Pročitao sam sada divnu pripovijetku: Legendu o sestri Beatrici, onoj lijepoj redovnici, koja je ostavila svoj samostan i pošla za sjajnoga viteza te koja je, kad se povratila u stado otrcana, osramoćena, puna grižnje savjesti i pri-

ANKETA „OBITELJI"

ŽENA U SVOM ZVANJU

Poštovana čitateljice! Jeste li zadovoljni sa svojim zvanjem? Molimo Vas, da se malko zamislite u to pitanje te da ispitate, što Vas u tom zvanju najviše raduje i kakve su dobrobiti, koje u svom zvanju nalazite? Nema sumnje, u svom zvanju nalazite i neke nedostatke i poteškoće, zar ne? A koje su to poteškoće i koji nedostaci?

Sigurno ste već više puta u životu zaželjeli ovaj ili onaj položaj. Što dakle mislite, kakvo bi zvanje najbolje odgovaralo Vašoj naravi i Vašim sklonostima?

Kako Vi zamišljate sretan život u svome zvanju?

Molimo Vas, poštovane čitateljice, da razmislite malko o tim natuknutim pitanjima, koja se tiču Vašeg života. Ispitajte malko stanje u svom zvanju i stvorite neke zaključke. A možete svoja iskustva popuniti i s opažanjima iz svoje okolice... O svemu tome napišite nekoliko redaka (što kraće, to bolje, no najviše ovoliko, koliko stane u ovakav okvir), pa nam ih pošaljite. Mi ćemo sve iole važnije dopise objaviti u »Obitelji«. Ako zaželite, ne ćemo vas potpisati pravim imenom.

Naš list »Obitelj« čitaju žene iz najrazličitijih zvanja: majke, učiteljice, domaćice, učenice, radnice, redovnice, obrtnice, seljakinje, činovnice itd., pa ćemo na taj način dobiti pregled uglavnom svih zvanja naše hrvatske žene i doznati vrlo zanimljivih podataka iz života njihovih zvanja.

Uredništvo će »Obitelji« na završetku ankete nagraditi deset najboljih odgovora. O nagrađivanju glasovat će same naše čitateljice.

Nagrade će biti ove:

1. 300 dinara,
2. trideset romana,
3. dvadeset romana,
4. deset romana,
5. pet romana,
6. dva romana,
7.—10. po jedan roman.

Natječaj traje do konca veljače ove godine, ali molimo p. n. čitateljice, da nam svoju suradnju za anketu pošalju što prije.

UREDNIŠTVO »OBITELJI«,
Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21

pravna na prodike i kazne, doznala, da ju je Djevica Marija primivši na se njen lik zamjenjivala među sestrama čitavo vrijeme njene odsutnosti.«

»Da,« reče književnik, »to je stara, dosta ljupka tema. Privukla je više pisaca, i to ne najgorih.«

Otac Emanuelov vrati se kući u neopisivu zanosu. Bila se spustila već noć. Mati se spremala, da prostre za večeru. Rekla je, da je Emanuel otišao: da ju je zagrlio preporučivši joj, da se ne uznemiruje, jer da će s prijateljima razdijeliti za Božić igračke ubogoj djeci. Bio je uvijek tako dobar, da mu se nikad nijesu opirali.

»Ah!« klikne otac nadčovječno obasjan, ali s jecajem u grlu. »Bio sam siguran, da ga ne ću više vidjeti, kad sam saznao ovo, što sad znam! Očito je, da on ove božićne noći nije mogao biti ovdje! Ah, ženo, ženo! Da znaš neizmjernu stvar...«

No ona, kao da joj je najednom sinulo pred očima, vikne:

»Znam! Shvaćam ovaj čas! To nije bio Emanuel! Naš sin je umro, bit će skoro godina dana: jer što je pisano, pisano je. Ali dragi Bog nam se smilovao. I mi smo živjeli dvanaest mjeseci — Gospode, s...«

»S onim, kojemu su se divili učitelji zakona!« dovrši otac tiho! »I ne ćemo ga više vidjeti. Sad, kad znamo, bismo li mogli podnijeti sjaj njegova pogleda?«

I kod te pomisli uzvišeni strah preobrazi mu lice.

»I tako,« reče ona, »Emanuel je umro. Moj jadni mali!«

»Jest...« prizna on.

No ta prošla godina stišala je njihovu tjelesnu žalost, i sjaj čuda bacao je na njih kao tisuću zraka, koje su ih zalijevale i zasjenile im oči. I oni pokleknu zaneseni vjerom u pustoj i čudesnoj sobi, u kojoj ih je nekoč žalost bila pognula.

Na kaminu je Dijete Isus na ruci Djevice od sadre stavio na svoje usnice prst šutnje.

Zato je iščeznuće malog Emanuela ostalo ljudima tajna isto tako nerazjašnjiva, kao što im je bila nerazjašnjiva i vedrina njegovih roditelja.

Preveo *A. Šimčík*

Djevojko, što nosiš žar pogleda

Spjevao Branko Klarić

Djevojko, koja prolaziš ulicom lakim hodom,
Vidiš li oči mladića, što tvoju ljepotu piju?
Kao srce jorgovana nad proljetnom vodom
Njegove grudi za te s nemirom biju.

O djevojko mlada, nemoj se okrenuti,
Nemir se vječni rodi iz oka lijepe žene.
Vjetar u kosi jorgovana tužno će se pokrenuti,
Oči jednog mladića postat će zelene.

Ti imaš dobro srce, djevojko, što nosiš žar pogleda,
Zato, kad prolaziš ulicom, gledaj preda se.
Tužan je mrtvi cvijet, što se nad vodom ogleda
I oči mladića, kad se rano gase.

Pokrpane hlače

Napisao dr Zvonko Šprajcer

Jedan veliki pedagog i duboki poznavalac ljudske duše napisao je i ovu zgodnu stvar o običnim pokrpanim hlačama, o kojima doduše mnogi misle, da nije vrijedno ni prozboriti, a kamo li napisati ni jednu jedinu riječ.

U našoj školi bijaše dječak, sin siromašnih roditelja, koji je nosio hlače, pune svih mogućih zakupa tako, da smo svi s njime zbijali upravo lude šale.

I uvijek, kad smo mislili: »Eto sad su hlače napokon dotrajale, i evo konačno novih hlača!« — gle iznenada nove velike, smeđe, zakrpe, i sve male zakrpe oko nje bile su, kao da s novom srčanošću gledaju u budućnost — baš kao kakav očajan narod, kad iznenada velik i odvažan državnik uzme kormilo države u svoje ruke.

Nakon povratka s praznika bila nam je svečana zabava u školskom dvorištu pogledati Ivićeve hlače. Čuo bi se samo glasan smijeh, jer su one za vrijeme praznika postale još šarenije.

Kako me je danas stid toga smijeha! Nismo baš zlo mislili, ali sve to bijaše neizmjerno glupo i nepromišljeno. Mi smo vidjeli samo šarene zakrpe, ali nijesmo vidjeli ono, o čemu su one govorile.

A one su govorile o čitavom svijetu brižne majčine ljubavi, o mnogim probdjevenim noćima i sigurno o mnogim prolivenim suzama radi toga, što sve to mučno krparenje ne može stvoriti ništa drugo nego nešto, radi česa se sinu druga djeca u školi izrugavaju. S kako je neznatnim novčanim svotama morala majka podmirivati sve potrebe kućanstva, i kako li je skrbno morala šivati i krpati, samo da hlače izdrže još jednu novu godinu! Koliko su tisuća i tisuća puta te hlače bile vrednije, nego najljepše i najmodernije engleske pantalone besprijekorno uglačane!

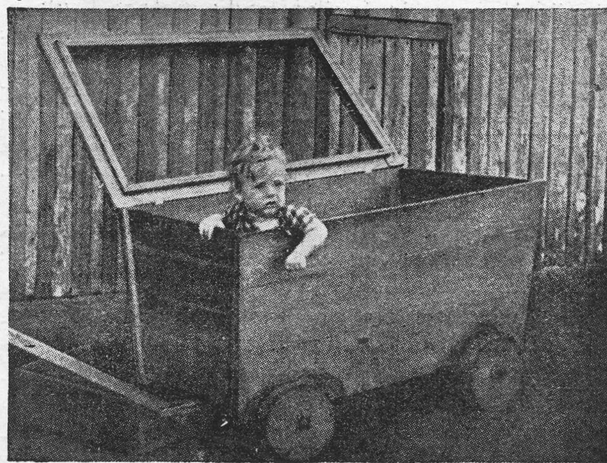
Zar još nikada niste čuli, da se danas često puta stotine i stotine tisuća plaćaju za slike starih majstora, koji često nisu znali pravo ni crtati, ali su zato stavili u svoje slike toliko ljubavi i pobožnosti, da nas one još i danas nakon toliko stoljeća tako toplo i intimno diraju? Gle — Ivićeve hlače bijahu isto takva umjetnina, i ja bio dao za njih mnogo novaca, kad bi ih tko na prodaju nudio. Objesio bih ih na tablu u školi kao zemljopisnu kartu, da vam pokažem, čemu se sve može dosjetiti majčina ljubav. Koliko je premišljavanja i koliko je brige unešeno u taj siromašan komadić tkanine! Toliko mnogo, da slično ne bi mogao načiniti ni prvi pariški krojač, nego bi i on morao uskliknuti: »Toliko strpljivosti nema nijedan krojač i nijedan stroj, to može samo majka!«

Onda biste shvatili, koliko čovjek mora biti glup, pa da se smije takvim hlačama! Tko umije tako krpati, to ne može biti običan čovjek. Ivićeva je majka sigurno bila izvanredna žena, i ja sada žalim samo to, što druga Ivića nikada nismo zamolili, da nam dopusti, da jedamput posjetimo njegovu majku.

Ako se ikada u životu namjerite na tako zakrpane hlače, pomislite na ono, što sam sada napisao!

Razumjeti, kako su nastale tako zakrpane hlače, i iz njih razabrati, kakav je sav rad usredotočen u tim zakrpama, važnije je nego pročitati čitave sveske povijesti i znati točno, kako su nastala brda, što rigaju vatru.

A zašto je važnije? Zato, jer nema ništa gore, nego se izrugavati i ismjehivati toplom, iskrenom i marljivom radu, i jer se prava obrazovanost pokazuje u tome, da se nikada ne smijemo

DIJETE U NAJPRIMITIVNIJIM DJEČJIM KOLICIMA

onda, kada ne treba, i kada za svoj smijeh nemamo opravdanog razloga. A tu nam obrazovanost ne daje ni poznavanje svjetske povijesti ni prirodnih znanosti, ma koliko one drugačije bile važne — ne, do njih dolazimo samo vlastitim razmišljanjem o životu svojih bližnjih.

Ako ikada u svome životu susretnete tako lijepo zakrpanog dječaka, koji se stidi poruge i smijeha svojih drugova, doviknite mu: »Dragi, poslušaj me! Budi ponosan radi svoje majke, tä ti nosiš najskupocjenije hlače na svijetu!«

Zar to nije istina? Zar nije u te zakrpe utkana majčina ljubav, i zar one nisu mnogo gospodskije i ljepše, nego da su zlatom izvezene? I ako on takve hlače nosi s ponosom i sa zahvalnošću, zar to nisu hlače tako reći pune duše — pravo sklonište najljepšeg osjećaja ljudskih grudiju?

VJEČNA ZARUČNICA

NAPISALA JAGODA TRUHELKA

(Nastavak)

Izbira kao kakav grof; čeka valjda kakovu princesu, kad mu nijesu naše djevojke u volji? Kako u volji? Pa on ništa i ne govori. Smješka se i šuti. Da možda ne misli u fratre?

Ne, ni to on ne misli! Zar ne vidite, da on čak i ne bježi od ljudi?

I vrlo bi se začudili, da znaju, kako je njemu i te kako drago sjediti među mladeži, makar mu, prema sudu strogih sudinja, tu nije više ni mjesto, kad ne mari ni ašikovati, kamoli dati znaka, da bi se htio ženiti, pa ga zato pomalo stavile izvan reda ženika među matore ljude.

Andriji to nije bilo drago, a bio uostalom dobro došao, gdjegod se našao. Pa i među mladeži. Nije im smetala njegova šutnja, ni njegova lula, koja nikada nije trnula; nije im smetao ni on čitav, visok kao jablan, stanovan i dostojanstven, kad bi se među manjim svijetom polako progurao do svoga mjesta, kao kakova kula, negdje daleko u prikrajku, pa odanle nijemo gledao i motrio i pomalo se smješkao. Voljeli su ga i nesamo poštivali, jer je u njegovim dubokim džepovima vazda bila po kakova poslastica za popašna usta, za djecu malu i veliku, jabuka, oraha, suhih šljiva ili oskoruša, pa dijelio šakom i kapom, kao na ulici; tako i po sastancima. Lako je razumjeti, da je zato bio dobro primljen i dočekivan.

Pa i on je, kako je rečeno, rado dolazio. Počnu tako u jesen mobe i sijela uz Dravu duž čitave Podravine. Čim padne mrak, napuni se kuća, kuhinja, soba i s mladeži i s po kojim starijim čeljadetom. Sitna lojanica upire se, da osvijetli onolika lica, što se nanizala duž zidova i gdje je već koje našlo mjesta. Iz mraka svjetlucaju oči kao iskrice iz ogorjela ugljevlja. Po čađavim stijenama igraju sablastivo sjene glava i udova ljudi. Na visokom ognjištu pucaju kokice, bijele se kao sitne grudice snijega, a ražareno ugljevlje odrazuje se na licima djevojaka, koje drže i tresu rešeto, smiju se i vesele su.

Nasred kuhinje prostrta je velika ponjava i na njoj hrpa kukuruznih klipova. I sad se marljivo komuša. Komuša se kukuruz, komuške šušte, klipovi zvonko padaju na hrpu, društvo se pomalo razigra, žagor i razgovor raste, lete šale i dosjetke, ori se veseo smijeh i najposlije počinje i gađanje klipovima po tuđim glavama uz ciku i viku čitavog društva. Ni starci nijesu pošteđeni, pa i Kumandriju zahvati po koji klipić. Onda on — nimalo ljut — spretno izmakne glavu, vrati metak, nasmije se, pa prebacivši noge za izmjenu dalje mirno puši, šuti i uživa. Jer sve to skupa, što ga je takom zgodom okruživalo, sačinjavalo je onu atmosferu, koja mu je od svega najmilija, otkad pamti, i koje se do bola zaželio za svih onih dugih godina, što je bio tuđini, daleko od doma.

Nego to još i nije bilo sve, što je trebalo, da ga baci u ono raspoloženje, koje bi ga toliko razigravalo, kako ne bi najljućeg pijanca, kad se ljudski napije. Istom kad bi zaredalo pjevanje, onda se osjeti na pravom mjestu. Makar sam nije imao ni mrve sluha ni uha za pjevanje i svirku, ali slušati je znao kao malo tko. No njemu nije svejedno, ni tko pjeva, ni što se pjeva. On je u najvećem pjevačkom skupu po mobama i sijelima čekao uvijek samo na jedno: na jedan jedini glas! A taj glas nije bio ničiji, nego upravo Maričin. Marica je najbolja pjevačica uz vodu niz vodu. Neki su đaci, što su u zadnje doba počeli odlaziti u Zagreb na više nauke i iz Podravine, izjavili, da pjeva ko kakva — kako to samo kažu? — mandalena, neki opet nazivali je podravskim slavuljem i još drugo koješta...

A Kumandriji krivo! Krivi su mu naročito ti đaci. Šta se to oni trebaju oko Marice i plesti i knjige joj donositi i s njom svakojake razgovore voditi! Ne mari, ako se oko nje kupila djeca ili djevojke! Ali đaci! Niko ne bi vjerovao, da pitomi i dobri Kumandrija može mrziti. A on je mrzio sve, što je bilo u vezi sa knjigama i sa školom. A zar je njega škola voljela ili samo i trpjela? Zamjerila mu se od prvoga dana, osobito ona prokleta latinska gramatika, od koje ni sit ni pijan, nego samo treći redovi u školi, zatvori i ukori, a kod kuće batine od oca, dok se jednoga dana nije prepunila čaša gorčine — i on pobjegao. Tri dana je lutao po kukuruzištima okolo grada i kad se vratio gladan i poderan pa primio zasluženu kaznu, izjavio je, da ga ni deset volova više ne će odvući u onu staru kuću kraj crkve, gdje je godinu i pol u istom razredu muku mučio goru nego u paklu. A kad je otac najposlije šakom po stolu zagrmio, ako više ne će u školu, onda će u cipelare, bilo mu je i to pravo, makar sav život šio tuđe tabane, nego da se uz onoliko pokora, jada i jalova truda dogura u popove ili učitelje...

Tako mu je škola za sva vremena omrzla. I on samo ne razumije tu Maricu. Njemu su svi đaci bili i ostali neke bitange i dangube. No nije im to nikada pokazivao. Čak i njih bi darivao iz dubokh džepova, a da ih podnosi sve za volju Marice, to ni sam sebi ne bi priznao. Neka ona samo pjeva, pa makar je u ime Božje i drugi slušali. I sunce sja i po dobrima i po zlima!

Nije ona ni bila počimaljka. Nije se gurala naprijed, a ipak je bila svagda na prvom mjestu. I to je njemu bilo naročito drago. Sjedi tako negdje i ona u prikrajku između djevojaka. Nekad s kakvim ručnim radom među tankim prstićima, nekad trijebeći grah — kukuruzu komušati ne da joj mati, jer kvari prste, pa onda

joj ne valja posao kod šivanja rukavica) — pušta dok se družba raspjeva u sav jek, onda pomalo javlja svoj glas, glasak; tanak i zvonak probojao se kroz ostale glasove kao svilena uska ili zlatna žica kroz tkivo platna, savija, previja, dok se ne raskrili nad svima, kao kad sunce zasja nad zelenom livadom...

»Da, da, Marica je pjevačica, kakve više nema. I neka joj barem nešto da ima, kad je sirota i ovako nakazna i gurava,« govorile bi matere, što su imale kćeri, doduše zdrave i ravno uzrasle, ali inače se ničim drugim nijesu mogle naročito podičiti. Možda joj ni tu mršavu zadovoljštinu ne bi priuštite, da su znale, što nitko uostalom nije znao, kako taman Kumandrija — a da ni sam toga nije bio svijestan — podigao, u sebi sirotu guravicu nad sve ostale djevojke i da mu je najljepše, kad je s onog sanduka između oba kreveta, ispod oka gleda, za prozorom, i sluša, kad govori. Sluša i puši, a ona govori.

Desi se onda tako, te se nađe koja djevojka iz susjedstva, da u Marice izmoli kakov uzvrat za vez, jer je bila baš najvještija u svakom ženskom ručnom radu, ili opet skupi se i djece, da im Marica priča ili pjeva. Onda ona i pored svoje rukavičarske, staljke i bésprekidnoga bockanja po koži svakoga namiruje, pošto je tko već došao. Njen je govor tekao neprestance, ali mirno, zvonko i tako ljupko, da je Andriju sam romon glasa uljuljavao u preugodno stanje, koje bi bio znao sporediti jedino sa svojom lulom, kad u njoj pravilno tinja duha i obaspe mu lice i nos svojim ljutim mirisom. Ani nije mu bilo samo do toga uljuljavanja u preugodno stanje. Volio je on i budno da prati njene priče, koje se činile neiscrpne, priče o vilama i carevim kćerima, o začaranim dvorima, o dvorovima i patuljcima, pa čak i o nekim našim knezovima i junacima iz starog doba, što ih je čitala iz onih knjiga i novina, koje su joj donosili đaci iz Zagreba, pa one pjesme — Bogo moj — kako ih samo sve popamti, istom čula ili jednom samo pročita! I te priče i pjesme bile su jedino, što ga je pomirilo sa štampanom knjigom, jer mu je progovorila kroz Maričina usta!

I sve je to on slušao s nimalo manjom pažljivošću i interesom nego i sami njeni mali slušači, što bi se sve tjesnije i gušće zgrnuli oko pripovjedačice i to s podjednakim zanosom pratili i to čudo od spravice, što je samo tako žderalo šavove, koje su Maričini tanki prstići iglom nizali kroz gvozdene rupice i to baš uvijek ravno kroz onu, u koju je trebalo.

I samo na čas uskolebala bi se lijepa harmonija između toga čarobnoga svijeta priče i rukavice, što je upravo bila na redu, da se šije, i to je bio u onaj čas, kad je jedan šav bio gotov i trebalo je rukavicu premetati na drugi šav. Onda se s najvećom napetošću čekalo, kad Maričina noga pritisne na onu daščicu dolje. Jer sad će početi onaj prezanimivi dramatični čin, kad ona široka nazubljena kliješta odjednom zinu i ispuste rukavicu između svoja dva reda sitnih zubića. Onda Maričini vješti prsti brže bolje ture novi šav u to zjalo, noga će se dolje dignuti, zjalo sklopiti i zubići čvrsto i oštro zagristi u ivicu kože, da bi upravo zaškripalo. Na to će marljiva radenica odmah nastaviti da provlači iglu i konac kroz rupice između zubića i to tako brzo, sigurno i vješto, da si jedva pogledom mogao da pratiš.

PROGONJENI JELEN

»A je l', Marice,« znalo bi onda i usred priče da zapitkuje i po stoti put koje radoznalo dijete, a baš pitao je ponekad i matori Andrija, »je l' Marice, biva l', da kadgod i promašiš rupicu ili i preskočiš?«

»Jok, nema tu promašiti ili čak preskočiti,« javila bi se iz kuhinje stara Lulićka, ako je slučajno čula pitanje, »ne smije tu biti falinga ni najmanja, jerbo bi odmah odbio u gradu gospodin Gotlib koju krajcaru za manjkavu robu. A ja nijesam valjda zabadava platila naukovinu za Maricu, dok je učila šiti rukavice u gospoje Milarke, a jä, čitavih pet banaka, — a to su novci!...«

Još bi Kumandriji dolazila u sjećanju, kako ju je jednom odavno vidio na Brašančevu između školske djece. U bijeloj haljinici, sklopljenih ruku preko molitvenika i spuštenih očiju stupala je ozbiljna, sabrana i krotka, da je u svojoj dječačkoj mašti morao misliti, e tako mogu da izgledaju samo još anđeli. No najviše mu je ostala u pameti njena kosa, kako se dugačka do zemlje runila s glave pod vijencem od bijelih ruža i kao sjajno crna pjena sva je pokrila, da se čak nije vidjela ni haljina. A nije se samo on čudio tome čudu od kose, nego i svi oni, koji su je gledali, pa mu je bilo drago i ponosno, što se njegovoj drugi iz mala svijet tako divi, makar i s neizbježivim dodatkom:

»Sirota, neka je i ta ljepota, kad je gurava jadna...«

Tako je onda prošla i jesen i zima. Sastanci i sijela su prestala, a poslovi po vrtovima, kućama i poljima množili se i zapremali sve dane od ranog jutra do noći. Andrija je preko cijele nedjelje u vinogradu, kopa, sadi i zabija koceve, a postolarske poslove prepuštao iskusnome kalfi.

(Nastavit će se.)

S vjenčanja na Hvar!

Napisala Mirka Kušić

Moj zaručnik je bio Dalmatinac, a ja Zagorka — na moru nikada nisam bila — i tako smo se brzo sporazumjeli, da prve zajedničke dane naše nove obitelji provedemo u Dalmaciji. Za prvo naše obitavalište izabrali smo Hrvatsku Madeiru — naš ubavi Hvar.

»Tamo nas nitko ne pozna, pa ćemo imati mira!« govorio mi je moj životni drug, kad smo iza bučnog slavlja i rastanka sa svatovima odjurili s varaždinskoga kolodvora. Vlak je bio pun putnika, koji su svakako željeli da vide te nove mladence, pa su se često nalukavali u naš kupé, ali su nas sve do Splita ostavili same.

I tada sam prvi put ugledala more! Nemoguće je opisati ono čuvstvo veličanstvenosti, koje sam osjećala. Baš se sunce naginjalo zapadu i htjelo da utone u daleko morsko plavilo. Moj muž me je sa smiješkom gledao i radovao se mojoj radosti; a ja sam se opet radovala njegovoj, jer sam pogađala njegove osjećaje prigodom ponovnog dolaska u njegov rodni kraj.

U Hvar smo stigli iste noći. Plovidba je po moru bila kao začarani san. Svježi nas je lahor milovao, a mi smo s gornje palube plovili srebrenom mjesečevom stazom po staklenastoj morskoj pučini. I time je započeo niz najljepših večeri, koje sam ikada u životu doživjela. Moj sudrug mi je htio da pruži sve čari »njegovog« mora, i ja sam ih doista upoznala. Pogotovu u suton i uveče. Valjda nigdje na svijetu nema tako lijepih sutona i večeri kao na Hvaru! Mi smo ih čekali u parku pod agavama, na španjolskoj tvrđi, što se diže iznad grada, na šetnji iza franjevačke crkve, na Galešniku ili lelujavoj pučini. Nismo imali gondolu kao u Veneciji, nego laganu barku, koja nas je vodila u začarani krug mora i neba, da u najljepšem skladu sanjamo o svom zajedničkom životu. I osjetila sam tada, koliko je zlo, što u jurnjavi svakidašnjeg života i u krutoj zbilji ljudi ne znaju cijeniti vrijednost romantike i smirene samoće.

Naravno, dospjeli smo pogledati i najglavnije hvarske znamenitosti kao lijepu katedralu s dva tornja, pa »Lužu« i prvo hrvatsko kazalište u Hvaru, franjevačku crkvu sa znamenitim umjetninama — napose s Rosselijevom »Posljednom večerom«. A znali smo se odšetati i do Brusja i do Grablja. Skoknuli smo i do Biševa s predivnom špiljom, priključivši se nekom izletu . . .

Jednom, kad smo se vraćali sa šetnje među vinogradima, opazili smo, kako nam maše jedna djevojčica i kako trči prema nama. Stali smo, a ona nam donese dva velika grozda govoreći: »To vam je poslala moja baka!« Htjeli smo vidjeti tu baku, pa smo preskočili ogradu i potražili je. Sjetili smo se, da smo je susreli, kad smo prolazili na šetnju, i da je zastala, nasmiješila nam se i pozdravila nas, pa krenula dalje. »Drago mi je, da se tako lipo gledate!« rekla nam je baka, kad smo došli k njoj u vinograd, a time je htjela i da obrazloži, zašto nam je poslala onaj dar po svojoj djevojčici. »Samo«, nadodala je baka, »gledajte se tako i uvik!« — »Hoćemo!« obećali smo joj spontano i ja i moj muž, pa smo se tome od srca nasmijali, a moj me muž nato pred tom našom publikom junački poljubio (što inače nikada u javnosti ne radi). Grožđe, koje sam držala na ruci, posve se zgnječilo, pa je moja bijela haljina još dugo nosila uspomenu toga cjelova.

Sličnih neznanih prijatelja često smo susreli. Svakoga smo voljeli, i svi su voljeli nas — mi smo se bar tako umišljali. A jednoga dana, kad smo po običaju čekali dolazak parobroda, eto ti k nama dr X iz Zagreba. Veli: »Došao sam malko na oporavak!« i smije se, jer je posve okrugao i puca od jedrine. Joj, sad će biti poremećen naš život u dvoje — pomislila sam, ali je moja bojazan bila suvišna, jer dr X nije imao kuraže da nas prati na našim »vratolomijama«. On je španjolsku tvrđavu nazivao Himalajom, a s »rive« se maknuo samo jedamput za vrijeme našeg boravka u Hvaru, i to kad smo zajednički pošli pogledati vilu našeg slikara Vladimira Kirina, koja se baš tada gradila uz morsku obalu.

Inače je dr X sve znao! A u Hvaru je poznavao svakog drugog čovjeka, jer on svake godine dolazi tu »na oporavak«. Zato smo ga jednom u velikoj kavani zapitali: »Koji je ono tamo gospodin, što ga uvijek prati jedan drugi — kao privjesak?« Toga smo gospodina često susreli; činio nam se stranac, ali su ga ljudi s poštovanjem dočekali. »To vam je vođa slovenačkog naroda, koji je ovdje interniran. A onaj privjesak je detektiv, koji mu čini društvo, da mu ne bude dosadno . . . Tako se po svoj prilici kreće sada i vođa hrvatskog naroda negdje u Čajniču!« . . . Da, ono je bilo doba diktature!

U najljepšem raspoloženju prošla su tri tjedna našeg boravka, tri tjedna našeg prvog obiteljskog života, tri tjedna nepomućene naše ljubavi. I sa suzom u oku gledali smo s palube parobroda ubavi naš Hvar, od kojega smo se opraštali. A onda smo pošli u posjete roditeljima moga muža, pa se vratili u naš nov' dom.

Slika lijevo:
POGLED NA GRAD HVAR I OTOKE PRED HVAROM

Karol Sidor

Napisao Dr Josip Andrić

U današnjoj novoj Čeho-Slovačkoj zauzima jedno od najvažnijih mjesta u državnoj politici potpredsjednik središnje vlade Slovak Karol Sidor. Slovačka ima svoju autonomnu vladu, koja ravna životom i sudbinom slovačkog naroda, a nju zastupa u središnjoj vladi ministar Sidor.

Ime Karola Sidora vrlo se istaklo u najnovije doba slovačkog narodnog života te je uz to ime vezan cijeli jedan smjer slovačke politike. Sidor je naime predstavnik najužih veza između Slovaka i Poljaka. Govorilo se dapače, da je Sidor išao za tim, da Slovačka raskine svoje državne veze sa Češkom te da se pridruži Poljskoj. No takve su glasine preuveličavali neprijatelji Andreja Hlinke i njegove politike. Zna se naime, da je Sidor bio najbliži pouzdanik Hlinkin, a Hlinka je opet tvrdo stajao na stanovištu, da je za Slovačku najbolje riješenje državna zajednica sa Češkom. Svaku je drugu kombinaciju Hlinka odlučno odbijao. Ako je Sidor držao posebne veze s Poljacima, to je bilo u sporazumu s Hlinkom, koji je i sam bio vrlo velik prijatelj poljskog naroda kao najvećeg slavenskog katoličkog naroda i sjevernog slovačkog susjeda. Hlinka je uopće težio za tim, da dođe do posebnog zbliženja među svim slavenskim katoličkim narodima.

Karol Sidor je po svom pravom zanimanju novinar i glavni urednik »Slovaka«, glavnog dnevnika Hlinkine slovačke pučke stranke. Danas je on organizator Hlinkine garde, to jest poluvojničke organizacije, koja donekle po fašističkom uzoru okuplja slovačku omladinu i koja sad broji već 120.000 članova. Sidor stoji na čelu te organizacije kao njezin glavni zapovjednik.

Karol Sidor rodio se 16. srpnja 1901. u Ružomberku. Za vrijeme rata dolazio je kao gimnazijalac Hlinki i postao širitelj njegovih ideja među najmlađima. Odmah iza prevrata g. 1918. posvetio se novinarstvu. Kad sam bio g. 1922. prvi put u Ružomberku, uređivao je on ondje Hlinkine novine »Slovak«, koje su tek kasnije prenesene u Bratislavu. Ljetos mi je na Hlinkinu sprovodu Sidor spomenuo, da se živo sjeća onog našeg posjeta kod Hlinke u Ružomberku iz g. 1922. Od g. 1929. je glavni urednik »Slovaka«. Društvo sv. Vojtjeha u Trnavi izdalo je njegov putopis po Poljskoj. God. 1934. napisao je velik životopis Andreja Hlinke, koji obuhvaća Hlinkin život do g. 1926. Sad sprema daljnja dva sveska Hlinkina životopisa do njegove smrti. Sa zanimanjem očekuje hrvatsku knjigu o Andreju Hlinki, koju posvećujem njemu i predsjedniku slovačke vlade dru Tisi (s njihovom privolom) kao onima, koji su ostvarili Hlinkin ideal slovačkih narodnih težnja.

KAROL SIDOR U ODJEĆI GLAVNOG ZAPOVJEDNIKA HLINKINIH GARDA

Slika desno:
HLINKINE GARDE NA GROBU ANDREJA HLINKE U RUŽOMBERKU ODAJU POČAST MRTVOM VOĐI
Sprijeda u sredini prvi Karol Sidor

CRNI DVORAC

FRANCUSKI NAPISALA M. DELLY — PREVODI ZLATA L. P.

(Nastavak)

Glavar stanice zakorači dva, tri puta prema crvenom i debelom seljaku, koji je baš u tom času izlazio iz krčme na trgu.

»Hej, čika Midon, hoćete li uzeti na svoja kola ove putnike? Idu u Crni Dvorac?«

»Zašto ne!« reče seljak skidajući s poštovanjem šešir. »No ne će nam putovanje biti Bog zna kako ugodno . . .«

Zastane i napne uho, jer je začuo drndanje kočije. Iza malo vremena doista se pojavi na trgu zatvorena kočija, koju su vukla dva krasna konja. Na baku se nalazio kočijaš i sluga u tamno modroj livreji s bijelim gajtanima.

»Kočija iz Saillesa u dostojnoj paradi!« promrmlja začuđeno glavar stanice.

Iza kako je kočija opisala skladni luk, zaustavi se pred stanicom. S nje siđe sluga, zaokruži pogledom naokolo i približi se gospođi Vaulan.

»Gospođa plemenita Vaulan-Mornelles?« zapita s poštovanjem . . . Na pozitivan odgovor mlade žene nadoda: »Plemenita gospođa će oprostiti naše zakašnjenje, ali nismo bili navrijeme obaviješteni.«

Putnici uđoše u kočiju i krenuše prema dvorcu . . .

»Oh, mamice, koja krasna kočija!« usklikne Gislano gladeći ručicom po svilenim jastucima. »A gle, tu se na prozorčiću nalazi i kruna: jesi li je vidjela?«

Ona mu rastreseno odgovori i pogladi njegove plave uvojke. Kako je uvidjela, da nije uzmanjkala pažnja prema njima, što ju je malo prije bilo uvrijedilo, sada se pomalo smirila. Put se osjetljivo uspinjao kroz hrastove šume, gdje su tuitamo sretali velike granitne hridine. Zatim odjednom iza kratkog zaokreta i naglog uspona putnici spaziše, kako se ispred njih diže feudalni dvorac, sazidan na klisuri . . . Dvorac je bio dobro sačuvan, a njegove tamne zidine opravdavale su ime »Crni Dvorac«, kojim ga je oslovio glavar stanice. Uza sav sjaj sunca u onom lijepom popodnevu, koje je pozlaćivalo drevne kule, to prastaro obitavalište imalo je opor i skoro odbojan izgled . . . Kočija se zaustavi pred kamenim mostom, koji se pružao preko dubokog jarka. Putnici su išli i ušli pod veličanstvene arkade, a zatim u golemu stražarsku dvoranu. Tu je bilo poredano desetak slugu. Kroz velika pokrajna vrata, koja su vodila u tu sobu odmah uđe neka mlada žena, visoka i krupna, obučena u crnu svilu. Njezine plave glatke kose, koje su bile navučene preko ušiju, uokvirivale su pravilno i doista lijepo lice, ali ipak neskladno zbog prevelike debljine i crvenila. Ta nepoznata žena vodila je za ruku mršavog i vrlo malo simpatičnog dječaka. Približi se gospodi Vaulan, lako joj se nakloni i reče slatkim, ali hladnim glasom:

»Šalje me vojvoda od Saillesa, da vas dočekam na pragu njegova doma. Dozvolite, da vam se predstavim: ja sam njegova pastorka— barunica Van Hottem.«

I dok je govorila taj kratki govor, pažljivo je promatrala nadošlu gošću, a nadasve Gislana, koji se bio malko prestrašio, pa se nije znao snaći.

Gospođa Vaulan odgovori s nekoliko ljubaznih riječi, a zatim na baruničin mig pristupi im jedan sluga.

»Gospođo, Antun će vas odvesti do vojvode od Saillesa. Moj očuh želi da vas odmah upozna.«

Putnici su išli za slugom kroz duge kamenom opločene hodnike sve do vrata, na koja je on pokucao. Neki glas kratko odgovori:

»Naprijed!«

Sluga oprezno otvori obje vratnice i povuče se na stranu, da pusti unutra mladu ženu i njezinog sina. Oni se nađoše u prostranoj sobi, ukrašenoj veličanstvenim starinskim pokućstvom. Uz monumentalni prozor sjedio je čovjek s posve bijelim kosama. Gospođa Vaulan i Gislano osjetiše, da ih promatraju dva tamna duboka oka, koja su sjala na žutkastom i izbrazdanom licu.

Vojvoda polako ustane. Bio je skoro malenog uzrasta, a ponešto i zgrbljen od starosti. No mladoj se ženi, koja je bila ugodno dirnuta lijepim prijemom, činio neobično dostojanstven. Ona zakorakne prema starcu, a i on učini nekoliko koraka. Zatim izmijeniše uobičajene pozdrave.

»Dozvolite mi, rodice moja, da vam zaželim dobrodošlicu u ovoj kući, koju ćete, usuđujem se nadati, smatrati i za svoju.«

Naglasak njegova govora bio je pristojan, skoro dobroćudan, pa je srcu gospođe Vaulan malko odlanulo. Ona odgovori ljupkom rečenicom, koja se, čini se, starcu osobito svidjela, jer se njegovo ponosno lice razvuklo laganim smiješkom.

»A ovo je, gospodine vojvodo, moj mali Gislano.«

Gurnula je lagano međutim prema vojvodi svog dječaka, koji se skrivao iza nje. Starac se trgne, položi drhtavu ruku na plavu glavicu i dugo je promatrao nježno dječakovo lice, koje se zarumenilo od uzbuđenja zbog tako veličanstvenog upoznavanja.

»Sliči na Rinalda ... osim očiju,« promrsi tronuto. »Pravi Mornelles! ... Bit će krasan vojvoda.«

Baci letimičan pogled na dvije slike, što su se nalazile na stoliću, te žalosno uzdahne:

»Rekli ste mi, rođakinjo, da se zove Gislano? Baš kao moj otac. Učinit ćemo, da postane velik gospodin kao i on. Ali ne želim vas dulje zadržavati. Dat ću da vas odmah povedu u vaše odaje, jer vam je sigurno potrebit odmor.«

Zazvoni zvoncem i reče slugi, koji se u tili čas pojavio:

»Obavijestite gđu barunicu, da je čekamo.«

Nekoliko časaka kasnije uđe u salon gđa Van Hottlem, a njezin ju je sin neprestano pratio.

»Budite ljubezni, Kornelijo, pa pokažite plemenitoj gđi Vaulan njezine odaje. Do viđenja večeras, rođakinjo. Naći ćemo se kod večere.«

Barunica je vodila naše putnike uza stepenice od tamnog kamena i kroz mnogo vrlo velikih hodnika, pa se zaustavila u nekom okruglom predsoblju sa glatkim granitnim podom. Zidovi se nisu ni vidjeli zbog mnoštva lovačkih i ratnih trofeja.

»Ovo je predsoblje odaja, koje su već od najdavnijih vremena određene za vojvode od Saillesa. Vojvoda Rinaldo ih je napustio i preselio se u prizemlje zbog kostobolje, koja ga priječi, da se penje uza stepenice. On hoće da sada budu određene za vašeg sina.«

I bistre baruničine oči zadržaše se časkom na malom Gislanu. Zatim otvori vrata i pokaže gospođi Vaulan sve prostorije, koje su bile raskošno, ali ukusno uređene. Zatim otiđe rekavši, da će odmah poslati sobaricu, određenu za poslugu plemenitoj gospođi Vaulan ...

Tek iza pola sata čekanja dođe k gospođi Vaulan ženica srednje dobi te se izvine zbog zakašnjenja nejasnim i smušenim riječima. A kada ju je gospođa Vaulan zapitala za svoju prtljagu, odgovori, da je pošla po nju jedna kočija i da će se doskora povratiti ... No to se vrlo oduljilo, jer je prtljaga došla tek, kad je odbio sat večere. Tako su gospođa Vaulan i Gislano morali sići u putnom odijelu.

U blagovaonici su našli vojvodu od Saillesa, gospođu Van Hottem i njezina sina. Vojvoda je bio u propisnom odijelu, njegova pastorka je imala na crnoj svilenoj haljini sjajni ovratnik od čipaka, a Petar se kočoperio zadovoljno u svom odijelu od modrikastog baršuna.

Gospođi Vaulan nije izmakao vojvodin pogled na njezinu crnu haljinu, koja je bila ponešto zgužvana od putovanja, te na sivo i vrlo čedno Gislanovo odijelo. Odmah se opravda zbog te prividne nepristojnosti i iznese, zašto se to dogodilo.

Starac ljutito skupi obrve.

»Još nemate svoju prtljagu? Kornelijo, šta ta posluga danas radi? Gospođa Vaulan je ovdje skoro tri sata i niste bili u stanju, da joj prije pribavite njezinu prtljagu?«

»To je zbog nepažnje sa strane posluge, oče moj,« odgovori ona ne polažući na to mnogo važnosti. »Izdala sam posve jasne naredbe, ali ne možete ni vjerovati, koliko je teško izvojštiti, da vas pripravno poslušaju u današnjim danima.«

»A ipak je posluga sve do danas išla odlično, i ne vidim, zašto to ne bi moglo ići i dalje ... Molim vas, rođakinjo, smjestite se naprama meni.«

Mlada žena sjedne na mjesto domaćice, ali se nevoljko osjećala pomišljajući, da je možda odatle istisnula gospođu Van Hottem. Ova se međutim nije pokazivala ni najmanje povrijeđena, jer je njezino lice ostalo hladno i bezosjećajno, dok se smještala na desno vojvodi od Saillesa.

(Nastavit će se.)

Desno:
DOBAR TEK, DRAGI DJEČAČIĆU!
Foto Mavricije

Hrana seljaka u okolici Livna

Napisala Anđelka Kaić

Naša vrijedna saradnica Anđelka Kaić napisala nam je za »Obitelj« čime se sve hrane seljaci u okolici Livna. Želimo, da ovaj članak ne bude jedini o hrani naših seljaka. Zato molimo naše domaćice, neka svaka opiše hranu u svom kraju. Da članci ne budu predugi, može se lijepo opisati samo glavno jelo, koje se u toj okolici priređuje.

Hrana je važan faktor u životu čovjeka — o hrani ovisi i zdravlje i tjelesna građa pojedinca — te je vrijedno iznijeti, kako se narod u pojedinim krajevima hrani i na koji način seoske domaćice priređuju jela. Glavna hrana seljaka oko Livna jest k r u h, i ako on ima dosta kruha, onda ne zna za oskudicu. Kruh mijese od različitog brašna: pšeničnog, ječmenog, kukuruznog i raženog. Glavno je ječmeni kruh, dok se pšenčeni kruh mijesi samo za Božić i za pirove. Kvasni kruh zovu »s o m u n«, beskvasni kruh od pšenčenog brašna zove se »p o g a č a« ili »j a r k a«, a ječmeni kvasni kruh je »p o k v a«. Kruh mijese i peku običnim danom, a nedjeljom i blagdanima nikada, jer bi to bila velika grehota.

Uz kruh je glavna hrana »p u r a« — palenta od kukuruznog brašna, i nju troše svaki dan. Domaćice priređuju puru na slijedeći način: u kipuću vodu sipaju kukuruznog brašna, posole, i ono se kuha oko pola sata. Kad se je dobro skuhala, onda se pura miješa drvenim štapom, koji se zove »mišaja«, a miješa se sve dotle, dok pura sama ne otpada od mišaje. Pura se kuha u zemljanoj posudi, koja se zove »bakra«, a iz nje se vadi drvenom kašikom u drvenu zdjelu »čanjak« i pomasti se mašću ili maslom. Pura se jede drvenim kašikama; u drugi čanjak nalije se kiselo mlijeko, te se uzima jedna kašika pure, a jedna kašika kiselog mlijeka. Kad poste, onda puru začine onom vodom, koja se odlije od pure, i doda joj se stucanog češnjaka i ulja. — Od kukuruznog brašna prave i »kukuruzu« i to tako da kukuruzno brašno zamiješaju sa vodom i jajima i razliju na tepsiju, a kad je pečeno, onda se prelije sa rastopljenim kajmakom (skorupom).

»P i t a« je jelo, koje se pravi od pšenčena brašna, a može biti posna i mrsna. Prave je više za svečanije dane i kad imaju gosta. Od prosijenog pšenčenog brašna zamijese tijesto, koje mora biti dosta mekano, te se od njega »oklagijom« razvijaju jufke. Jufke se malo presuše, pomaste, naslažu 2—3 jufte jedna na drugu u tepsiju, zatim se na njih metne smjesa, kakva se pita želi, sve se pomasti, a odozgo se opet metne nekoliko jufaka. Smjesa može biti od sasječenog mesa, onda je to »b u r e k«, ako je smjesa od špinata, onda je to »p r i s n a c«, ako je od tikve (bundeve), to je »t i k v e n j a č a«, a ako je smjesa od kajmaka i jaja, to je onda »b i j e l a p i t a ili k a j m a k u š a«. Kad je post, pita se začini s maslinovim uljem, a smjesa ne smije biti od mesa, jaja ili kajmaka, nego od krumpira ili kupusa (zelja). Pita se peče na ognjištu »pod pekom« u tepsiji, a mora se dobro začiniti mašću, jer nemasna pita nije dobra.

»Uštipci« ili kolačići prave se također od pšenčenog brašna. Za njih tijesto mora biti dosta mekano, te se mali komadići toga tijesta peku na tavi, u kojoj se dobro zagrije mast i ulje. Kad se uštipci ispeku, nose se na sofru dok su još vrući, a jedu se sa sirom.

Osim ovih jela od brašna se još prave »t i t k u š« i »u z l i v a č a«, koji se začine s maslom i s kiselim mlijekom, a od pšenčenoga kruha prave »p o p a r u«.

Komadići kruha preliju se vodom, pospu ribanim sirom i začine maslom, te se ostave neko vrijeme u peći.

Mlijeko dobivaju od krava i ovaca. Troše i slatko mlijeko, ali više kiselo. Kiselo mlijeko »izmetu«, te dobiju maslac, a ono mlijeko što ostane, zove se »m l a ć a n i c a«, pije se uz jelo i vrlo je tečno, jer se kiselo mlijeko pravi od kuhanog mlijeka. Maslac ne troše odmah, nego ga skupe u većoj količini i pretope u maslo, koje onda slažu u drvene posude, te ga ili upotrebljavaju za začin ili ga prodaju. Kuhano mlijeko osim toga razliju u zemljane posude »p i j u r e« i kad se ono ohladi, skupi se na njemu kajmak. Ovaj kajmak skidaju, slažu ga u drvene posude i posole, te se kajmak (skorup) drži dugo vremena i ne pokvari se. Od kuhanog mlijeka prave sir. Sir prave ili od tog mlijeka, s kojega je skinut kajmak ili od »cijeloga« mlijeka, od kojega se dobije punomasni sir. Vrste sira, što ih prave naše seoske domaćice jesu: mladi sir, belava i poznati punomasni livanjski sir.

Od jaja prave kajganu i to obično samo onda kad imaju goste. Ali za sebe jaja troše malo, jer ih najviše prodaju.

Najobičnije voće, koje naši seljaci sade, jesu jabuke. Od jabuka, smreke i ječma prave vrlo zdravo i tečno piće, koje se zove »turšija«.

Naši seljaci su inače trezveni, piju najviše običnu vodu, kiselo mlijeko i turšiju, a od alkoholnih pića rakija je na prvom mjestu. Vino piju obično o godovima. Crnu kavu piju češće, nego bijelu, ali i to rijetko i to samo stariji ljudi. Puše dosta, obično muški, a od žena samo po koja starija.

Hrana naših seljaka — kako se iz ovog prikaza vidi — jest jednostavna i primitivna, a jedu samo toliko da se mogu uzdržati pri svom teškom radu. Zato se kod nas rijetko kada nađe ugojen seljak ili seljanka. A radi primitivne hrane i loših higijenskih prilika u našem kraju tuberkuloza na selu je dosta česta.

Desno:

ISKVARENA NARODNA NOŠNJA IZ OKOLICE LIVNA, KAKO SE DANAS NOSI

Jeste li riješili prvi upit našeg velikog natječaja, koji je izašao u prošlom broju »Obitelji«?

U ovom broju se na 4. strani omota nalazi druga natječajna slika, koju ste valjda već pogodili.

Pročitajte u prošlom broju, koje su sve nagrade određene za naše natjecatelje!

Ručni rad

Kačkana odjećica

Ova dražesna mala odjećica može da bude ružičaste ili svijetlo modre boje. Lančić od bijele vune simulira posebnu potstavu. Izrez oko vrata zatvara se vrpcom.

ZA DIJETE OD TRI MJESECA. Potrebno je jedno klupko vune od 50 grama (vrste Zéphir) u boji ružičastoj ili nježno modroj, i pola klupka bijele vune (iste vrsti). Jedna kačkalica od 3 mm i jedna posve tanka.

Počinje se raditi oko vrata vunom u boji, koju smo odabrali, s najdebljom kačkalicom. Načini se lančić od 56 očica, od kojih su dvije zbog okretanja rada. Učinimo jedan stupić u treću očicu, preskočimo 2 očice lančića, učinimo 2 stupića u slijedeću očicu, preskočimo 2 očice, napravimo 2 stupića u slijedeću očicu, preskočimo 2 očice, napravimo 2 stupića i 2 očice u zrak i još 2 stupića u istu očicu. Onda napravimo 2 puta po 2 stupića u istu rupu, ostavljajući 2 očice lančića između svake skupine kao prije. Nakon toga napravimo dvostruku skupinu mećući 2 stupića, 2 očice u zrak i još 2 stupića u istu očicu. Zatim napravimo pet skupina od 2 stupića. Tada napravimo 2 stupića, 2 očice u zrak, 2 stupića — u istu očicu . Dvije skupine od 2 stupića; onda opet 2 stupića i 2 očice u zrak i 2 stupića — u istu očicu. Završimo sa tri skupine po 2 stupića u istu očicu. Tri očice u zrak i okrenemo. U slijedećim redovima meću se skupine od dva stupića između onih iz prijašnjeg reda, a dvostruke skupine na lančić od 2 očice, koji smo radili u dvostrukim skupinama, kako to pokazuje slika II. Tako se radi, sve dok rukav, koji mjerimo od vratnog izreza, ne bude 12 cm dugačak (vidi shemu), a 22 cm širok. Sada se rukavi rade dalje prema slici I.; dalje se rukav više ne širi, nego se ravno radi još 5 cm, a onda se završi. Rukav je sada dugačak od vratnog izreza do kraja ukupno 17 cm.

Nastavi se na svima očicama, koje su nam ostale i koje sačinjavaju dvije prednje polovice i leđa te se radi prema slici I. 10 cm duljine i završi se.

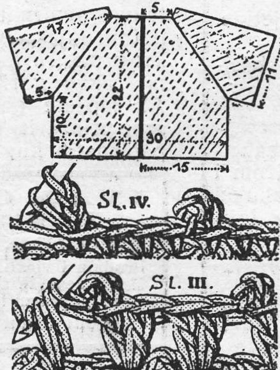
Uzmemo bijelu vunu i najtanju kačkalicu, počnemo na naopakoj strani na jednom prednjem uglu posve na vrhu. Ubode se u očicu na vrhu, naprave se tri lančića u zrak, pričvrste se u lančić ispred dva velika štapića; kačka se nakoso, kako pokazuje slika I. Kada jedan red svršimo, učinimo tri lančića, ubodemo u susjednu rupu i započnemo opet jedan kosi red — tako sve dok ne bude cijela naopaka strana gotova.

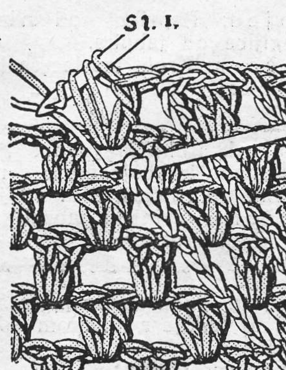
Oko vrata obrubimo, kako pokazuje slika III. Iza svake druge skupine od 2 stupića napravimo tri lančića u zrak. ubodemo u vrh zadnjeg stupića i tako dobijemo zubić. Drugdje se odjećica zarubljuje kratkim stupićima, tako da se iza svakog četvrtog napravi zubić (slika IV.), kako smo prije opisali.

Z. L. P.

Majka i dijete

Grožđice mjesto bonbona. Djeca često salijeću majku i oca, da im kupe bonbona. Katkad im oni i popuste. Ali bonboni su posve nepotrebni, ne koriste djeci, nego im i škode katkada. Mjesto bonbona preporuča se, da roditelji djeci kupe grožđicâ (rozina), koje djeca također vrlo rado jedu, a u njima ima mnogo šećera i vitamina, koji djeci koriste.

Kako raste dijete? Liječnici tvrde, da dijete ne raste u svako doba godine jednako, da ima dapače tjedana i mjeseci, kad uopće ne raste. Dijete jako raste od ožujka do svibnja, pa onda od studenoga do siječnja. U mjesecima lipnju, srpnju i kolovozu djeca uopće ne rastu. Naprotiv od siječnja do ožujka te od rujna do studenoga rastu vrlo malo. Na vagi dijete dobiva obratno od svog porasta, t. j. u mjesecima, kad jako raste, ne dobiva na vagi, a u mjesecima, kad uopće ne raste, onda dobiva dosta na težini.

Zdravlje

Kada je kupanje najzdravije? Često se kaže, da je najbolje, ako se ujutro, čim ustanemo, okupamo. Hladna jutarnja kupka je dobra za onoga, tko ima dosta snage reakcije i zdrav živčani sustav. Ako se čovjek iza takva jutarnjega hladnoga kupanja osjeća osvježen, ali za 2 do 3 sata je pospan i umoran, onda to znači, da mu je hladna kupelj izjutra škodljiva. Jutarnje se kupanje može preporučiti punokrvnim i snažnim osobama, koje su flegmatičkog temperamenta i pune živčane snage. Osobe, koje su mršave i nervozne te kojima noge lako ohlade, ne bi se smjele ujutro kupati. Bolje će im koristiti, ako se budu kupale poslije podne ili dva sata prije spavanja. Ako tko iza kupanja u hladnoj vodi osjeća ugodnu reakciju, koja međutim brzo nestane, neka se ne kupa previše često. Tople kupke najbolje su prije spavanja. Tijelo treba iza kupanja mekanim ručnikom temeljito istrti, da se koža ugrije. To prouzročuje zdravu cirkulaciju krvi i drži tijelo svježim.

Kućno gospodarstvo

Dno uskih posuda (vaza) čisti se novinskim papirom tako, da se papir rastrga na manje komade i namoči u vodi u istoj toj posudi. Novinska boja rastapa dobro onaj talog na dnu staklenih vaza.

Papir kao dobro gorivo. List po list novinskog papira namoči u vodi i ostavi sav taj papir u vodi barem 24 sata. Zatim povadi papir, iscijedi iz njega vodu i pravi od njega kugle velike poput naranče, pa te papirnate kugle ostavi da se osuše ili na uzduhu ili u mlakoj pećenjari. Kad su te papirnate kugle posve osušene, izvrsno su gorivo, ako hoćemo nešto brzo skuhati ili ispeći, ili ako se vatra u peći gasi. Jedna ili dvije takve papirnate kugle, stavljene na vatru, daju toliku toplinu, da će vas to upravo iznenaditi. Dobro je, ako se takvo papirnato gorivo pripravi za ljetnih mjeseci, kada se voda iz mokrog papira bolje isparuje, pa u zimi takvo gorivo vrlo dobro dolazi. Ali možete pokušati i sada u zimi sebi pripraviti takvo gorivo u obliku papirnatih kugala. S. A.

Dobar tek

Štajerska juha od leće. Očisti $\frac{1}{4}$ kg leće i namoči preko noći. Drugi dan ju kuhaj u $1\frac{1}{2}$ litre vode, dok ne bude leća mekana, ali pazi, da je ne prekuhaš. Načini zapržak s 5 dkg masti i 3 obične žlice brašna, zalij s $\frac{1}{2}$ litre lećine juhe, prokuhaj i pasiraj. Tu pasiranu juhu ulij u onu nepasiranu i prokuhaj opet. Kad je lećina juha tako gotova, ulij je u posudu, u koju si narezala 12 dkg sušenog svinjskog mesa, 1 tvrdo kuhano narezano jaje, malo soli i bibera. To je izvrsna i vrlo hranjiva juha.

Svinjska jetra s narezanom palentom (Na talijanski način). Sitno nasjeckanu glavicu luka i zelenog peršina prži u vrelom ulju (koje se ne smije dimiti). Na tanke nareske narezana svinjska jetra prži naglo na tom ulju i luku, da lijepo porumeni, pa onda prilij malo juhe od kosti. Jetra uspi u vrelu zdjelu te naslaži unaokolo nareske narezane palente (kukuruznih žganaca), koju si prelila vrelom mašću (a možeš po volji posuti i naribanim parmezanskim sirom).

Drobljenac od sira. Miješaj 60 dkg naribanog sira sa 3 žumanjka, $\frac{1}{8}$ litre vrhnja i isto toliko mlijeka, da sir bude sočan, primiješaj 10 dkg brašna, malo soli, čvrsti snijeg od 4 bjelanjka te 5 dkg grožđica. Tu smjesu uspi otprilike na prst visoko u 7 dkg vrelu mast te peci kao i drugi drobljenac. Kad ga nosiš na stol, odozgo ga pošećeri.

Zeleni rižoto. Nareži manju glavu kelja, skuhaj, da bude mekana, ocijedi je, pasiraj i pomiješaj s 1 žlicom nasjeckanog zelenog peršina. U šerpi rastopi 3 žlice masti te u njoj prži glavicu sitno nasjeckanog luka. Dodaj $\frac{1}{4}$ litre riže pa miješaj neprestance, dok se riža ne počne dimiti, ali ne smije požutjeti. Nato nalij pol litre vode, u kojoj se kuhao kelj, s nešto govedske juhe, zatim onaj skuhani kelj. Neprestano miješajući pirjaj to sve na punoj vatri oko 25 minuta. Malo prije nego nosiš na stol, primiješaj nasjeckane ostatke kuhane govedine, koju si ugrijala u posve malo juhe.

Maslac sa kobasicama. Miješaj 12 dkg maslaca s 14 dkg samljevene kobasice i s 1 tvrdo kuhanim pasiranim jajem. Tu mješavinu stavi na tanjur, pospi nasjeckanim češnjakom i sitnom paprikom pa postavi na hladno mjesto. S. A.

Kuhinjski kalendar

Siječanj Nedjelja **15**	Objed: Juha od cvjetače. Zec u umaku. Roščići od sala. Večera: Meso i kolači od objeda.
Ponedj. **16**	Objed: Štajerska juha od leće. Drobljenac s kuhanim jabukama. Večera: Paprikaš od krumpira.
Utorak **17**	Objed: Juha od kima. Pirjani kupus i okrugljice od krumpira. Večera: Špageti s jajima i preliveni prženom slaninom.
Srijeda **18**	Objed: Juha od mrkve. Savijača sa sirom. Večera: Kruh s paštetom od jetara i čaj.
Četvrtak **19**	Objed: Govedska juha sa žličnjacima od grisa. Kuhana govedina s krumpirom i umakom od luka. Večera: Zeleni rižoto od ostataka govedine od objeda.
Petak **20**	Objed: Juha od celera. Soangalija. (Vidi »Domaćicu u kuhinji« od Cezner-Andrićeve.) Večera: Drobljenac od sira.
Subota **21**	Objed: Paprikaš od svinjetine. Okrugljice od jabuka. Večera: Kruh, maslac sa kobasicama i čaj.
Nedjelja **22**	Objed: Kokošja juha s rezancima. Kuhano kokošje meso s rižom i umakom od rajčica. Pita od jabuka. Večera: Svinjski mozak s jajima i kiseli krastavci.
Ponedj. **23**	Objed: Juha od krumpira. Okrugljice od žemlje s umakom od šljivina pekmeza. Večera: Hladetina.
Utorak **24**	Objed: Planinska juha. Varivo od kisele repe sa suhim svinjskim rebrima. Večera: Makaroni s umakom od rajčica.

Ele tvrde glave u našega Pave!

Riječi i crtež od Zorke Sever

Glava mu je mekanih kovrčica puna,
Kao da je sazdana iz ovčjega runa.

No — kraj toga ipak je — kažu bake stare —
Tvrdoglavac nestašni, — kao kakvo jare!

Nestašluk mu uvijek iz očiju viri —
Sve u njemu kopka, nigdje da se smiri.

Baš zato što Pavo nigdje nema mira,
Osinjak pod kruškom isto tako dira.

Uzeo je prutić, da ose rastjera,
Al su bijesne one poput bijesna kera!

U tren oka polete na njegovu glavu,
Pa dečka stjeraše u nevolju pravu!

Vrišti nevaljančić, daleko se čuje,
Jako su ga izbole, glasno jadikuje!

Glavu je zabušio u mamino krilo,
Nije mu do pričanja, kako je to bilo.

Razjarene ose oko njega zuje:
One ga još karaju, a mama ga psuje.

Iako ga kara, obloge mu meće,
Da mu tvrda glava jače ne oteče.

Nikad više ne će tražit' takve zgode,
Jerbo strašno boli, kad osa ubode!

Slavni car i mudri dječak

Slavni arapski vladar Harun - al - Rašid šetao je preodjeven bagdadskim ulicama. Idući tako sretne nekog dječaka, koji je nosio poklopljen tanjur.

Harun ga zapita:

»Što je to u tanjuru, dijete?«

»Da se smije znati, što je u tanjuru, ne bi bio poklopac na njemu,« odgovori dječak.

Taj se odgovor Harunu veoma svidio, te izvadi groš, i pruži ga djetetu govoreći mu:

»Uzmi, mali, kad si tako pametan!«

Dijete pogleda na groš, pa onda u Haruna i reći će:

»Ne ću!«

»Što ne ćeš?« zapita ga Harun.

»Ne ću, jer bi me otac pitao, odakle mi groš.«

»Pa reci, dao mi ga jedan čovjek, putnik.«

»Ne će mi vjerovati, jer obični ljudi daju samo po marijaš, a ne po groš,« odgovori dječak mirno.

»Pa ti reci, da ti je dao car,« reče mu Harun smiješeći se.

»Onda će mi još manje vjerovati, a carevi ne daju po groš već po dukat.«

Ti su se odgovori svidjeli Harunu toliko, da je smjesta izvadio dukat i dao ga djetetu, i istodobno naložio svome pratiocu, da dijete prati izdaleka i da vidi, u čiju će kuću ući. Doznavši čije je, zaiskao ga je od oca, i dao ga je u svome saraju odgajati. To je, vele, bio onaj čuveni i mudri Džafer, ministar i glasoviti državnik Harun-al-Rašida.

Skrivačica

Gdje se sakrio izletnik?

Učitelj: »Koja životinja ima najveću moć prilagođivanja?«
Ivica: »Kokoš, gospodine učitelju!«
Učitelj: »Kako to, Ivica?«
Ivica: »jer ona nese jaja uvijek tako, da točno pristaju u jajnu koru!«

NAKON RUŠENJA BORA. Majka: »A jeste li oljuštili jabuke prije nego što ste ih pojeli?«
Djeca: »Jesmo, mama!«
Majka: »Pa gdje su onda ljuske?«
Djeca: »Pojeli smo ih, mama!«

PRED ZAGREBAČKOM KATEDRALOM. A: »Koliko su visoki ovi tornjevi?«
B: »Hiljadu i sedamdeset decimetara.«
A: »Zašto ne velite odmah sto i sedam hiljada milimetara, bilo bi još impozantnije!«

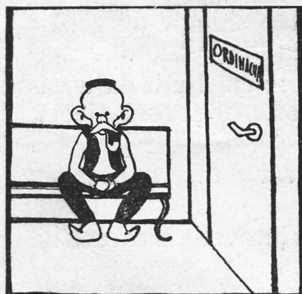
NA IZLOŽBI »POLA VIJEKA HRV. UMJETNOSTI. On: »Pogledaj, ženo! Otkako pamtim, nisam vidio smješnijeg lica nego što je ovo na tom portretu.«
Ona: »Daj se što prije makni! Zar ne primjećuješ, da stojiš pred ogledalom?«

U ŽELJEZNICI. A: »Gospodine! Zar ne znate, da je putnicima zabranjeno pljuvati u vagonu?«
B: »Moguće, gospodine! Ali ja nisam putnik. Ja sam kontrolor.«

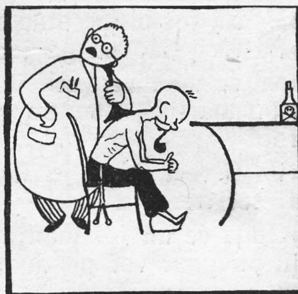
DOBAR SAVJET. Ravnatelj: »Tja!... Pa s vašim glasom mogli biste naći bolje namještenje nego kod kazališta.«
Kompetent: »A gdje mislite to, gospodine ravnatelju?«
Ravnatelj: »No, recimo, u kakvoj tvornici, gdje biste odlično mogli zamijeniti sirenu!«

Jeste li pročitali anketu na str. 38?

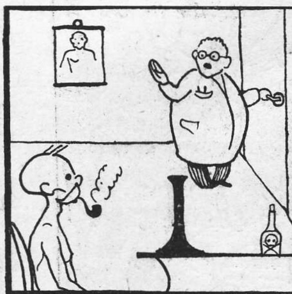
Čika Dobrijan kod liječnika

Čiku Dobrijana
zaboljela glava,
nema više mira,
nit može da spava.

I liječniku priča
jade, što mu prijete;
a on ga pregleda
od glave do pete.

Kada liječnik ide
da mu lijek sprema,
misli naš Dobrijan,
da bolesti nema.

Kroz liječničku spravu
javlja svojoj kući:
»Čekajte me doma,
od zdravlja ću pući!«

Ilustrovani tjednik „Obitelj" stoji 5 Din po broju. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Dežalićeva ul. 2.

Veliki natječaj „Obitelji“ - Br. II.

Slika lijevo prikazuje najvećeg pjesnika starije hrvatske književnosti, koji je ujedno za svoje vrijeme bio jedan od najvećih pjesnika cijelog svijeta.

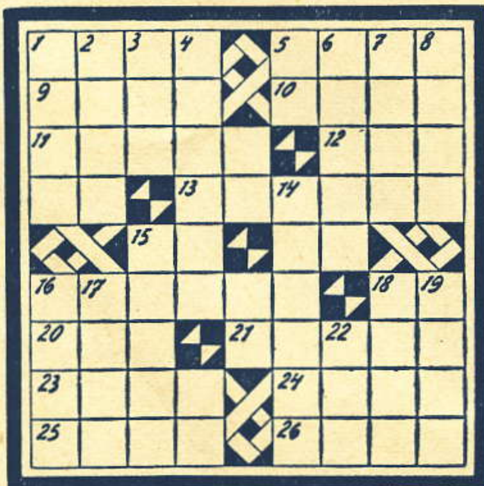
Taj pjesnik je za sebe kazao, da je „krstjanin spjevalac“, a prošle godine je proslavljena 300-godišnjica njegove smrti, pa je tom zgodom mnogo pisano o njegovu svestranom pjesničkom radu, koji obuhvataju djela epske, dramske i lirske poezije.

KOJI JE TO PJESNIK?

Kada to riješite, spremite rješenje, koje ćete onda poslati zajedno s onim iz prošloga broja i s onima, koja još izađu u ovom natječaju, da uzmognete sudjelovati kod dijeljenja velikog broja lijepih nagrada, koje će dobiti rješavatelji ovog natječaja. — Pročitajte o tom uvjete u prošlom broju na 4. str. omota.

Nagradna križaljka

Složio Ljeposlav Perinić

Vodoravno: 1. tvrdi plod, 5. jauk, 9. hrv. pokrajina, 10. humor, 11. meka kovina, 12. boja (m. r.), 13. glavni grad države, koja se proteže u Evropi i Aziji, 15. lat. u, 16. naziv za mliječnu kravu, 18. francuski: zlato, 20. žensko ime, 21. lice, 23. kraći oblik glagola nalaziti, 24. mužar, 25. osim, 26. ufanje.

Okomito: 1. ljudi niska morala, 2. slonov nos, 3. pogodb. veznik, 4. glavni grad jednog otoka u Tihom Oceanu (cigare!), 5. inic. imena i prezimena hrv. književnika (pravaš!), 6. sjeme povrća, 7. prastanovnik Balkana, 8. rado pijemo, 14. divan, 15. otići iz, 16. lična zamjenica 1. l. (u padežu), 17. ulaženje, otvor, 18. kukac (bode marvu!) 19. ozlijeđeno mjesto, 22. pokazna zamjenica (ž. r.).

Odgonetku treba poslati do 30. siječnja o. g. Među odgonetače podijelit će se 20 romana.

RJEŠENJA I NAGRADE IZ BROJA 41-42

Okomito: 1. Stana, 2. S. r., 3. kobra, 4. sto, 5. anatomija, 6. ni, 7. par, 8. oka, 9. il, 10. Domjanić D., 11. lak, 13. col, 15. onu, 18. galge, 21. Ive, 23. Lea, 27. otava, 28. ran, 29. šal, 30. krnjav, 31. ara, 33. dan, 34. lug, 36. lav, 38. in, 40. io, 43. os. — Vodoravno: 4. stan, 7. Pro, 9. idol, 12. stanica, 14. kolobar, 16. ona, 17. organ, 19. mrk, 20. Atil(a), 22. ulje, 24. o. v., 25. tlo, 26. E. A., 27. Omer, 29. šank, 31. ati, 32. Adela, 35. I. R. L., 37. krajina, 39. uličnjak, 41. ovan, 42. mag, 44. udav.

Po 5 romana dobili su A. Leano iz S. i P. Daniel iz O. Po 1 roman: Jelena Kopun iz M., D. Margan iz S. D., P. Pavičić iz S., S. Župančić iz M., Z. Šimatić iz S., Zvjezdica Belić iz Đ., Lj. Perinić, I. Curl i J. Mader iz Zagreba, B. Stojčić iz T., I. Fabijanić iz K., D. Zuber iz K. i S. Herula iz P.

Koga nije ovaj put poslužila sreća, neka joj se skoro nada!